

Bording Stationsbys udvikling 1875 -1900

Bent E. Hansen juni 2012

Hvordan så Bording ud for godt 100 år siden. Stationen kom i 1877. Samme år byggedes mejeriet og købmand I. C. Nielsen forretning på Jernbanegade. Alt det har jeg beskrevet i forgående artikler. Men hvad kom ellers til?

I 1890 var der folketælling. Bording og omegn var delt op i "byer." Bording by var dengang slet ikke den største by.

Bording K: 172, Bodholt (Bording): 205, Hestlund: 347, Ravnholt: 205, Stubkjær: 81, Brunbjerg, Damholt, Søbjerg og Ruskær: 90, Munklinde: 78, Agerskov: 64 Munklinde Udflyttere og Agerskov Hede: 64, Guldforhoved: 96, Christianshede: 147.

I alt: 1596 personer fordelt på 334 familier, 38 gårde og 287 huse.

Fattigdommen var stor i perioden. Mange måtte søge fattighjælp og mange udvandrede til Amerika.

Nogle blev dog tilbage og Bording Stationsby voksede frem.

Bredgade. Billedet er fra 1902. Billedet er taget fra jernbaneoverskæringen og mod syd op gennem Bredgade. Til højre ses den gamle kørestald foran hotellet.

Der har også været både cykelhandler og skomager. Bagved skimtes hotellet med de 4 skorstene.

Det lille hvide hus bag ved manden med hunden er Kirsten Pisk' hus. Senere blev huset raget ned og Købmand Henriksen byggede butik. Kan bygningerne bag Kirstens Pisk' hus er måske Skrædder Voldby. Det store Elmetræ huskes af mange og stod ved det der senere blev Ernas Broderiforretningen

Møllen og skorstenen til møllen ses også (ca. der hvor Borbergade ligger).

I bygningen bag elmetræet var slagter Willumsens forretning, senere blev det manufakturhandel ved missionær Anders Nielsen.

Til venstre i billedet ses ikke bager Müllers butik, men både Anders Nielsen, Skomager Søren Peder og Bjergager boede der.

De mange hestevogne står ved mejeriet.

Øverst ses gården som Johannes Kølkjær havde (ved Long John).

I 1947 beskrev **Anders Bodholt** byen, som han huskede den i perioden 1880 til ca. 1900:

”Bording Kirkeby var den vigtigste by i sognet før stationen blev bygget i 1877. Ravnholt blev en betydelig by, da landevejen kom igennem i 1871. Før den tid var der den gamle Ringkøbingvej og Kongevejen, der gik fra Vrads til Holstebro.

Så blev banen anlagt. Man stredes om stationens beliggenhed. Begivenheden blev karikeret i datidens vittighedsblad med et billede på hvilket beboerne i Ravnholt og Bodholt stod og trak i hver sin ende af et tiptog. *Christian Nedergaard* (I. C. Nielsen), der stod med en tung pengesæk i hånden holdt skansen. Blandt dem, der trak i Ravnholt, var *Jens Mikkelsen*. Sækken var så tung, at de ikke kunne rykke toget til Ravnholt. Det nuværende **pakhus** blev i førstningen brugt som stationsbygning.

Stationforvalter Kajsen boede i vogterhuset ved vejen til kirken (Klochsvej 1).

På den tid var der i byen kun et hus der lå ved kirkevejen ved **sandgraven**, (Bagved Klochsvej 12 og 14), der hvor Egebjerg senere boede (Dueholm?). Her boede *Peder Skrædder*, der var gift med Chr. Østergårds kones søster, Moster Hanne.

Et lille hus lå på banens sydside. Der boede *Kirsten Pisk*. (nr. 4, Skovs forretning, Midtbank)

Noget senere blev det hus bygget, hvor Anders Bjerg senere boede. På den tid boede *Skomager Søren Peder* der. (Gammelt hvidt hus bag ved nuværende blomsterhandler nr. 7).

Senere byggede *Skrædder Voldby* et hus, der hvor slagter Palle Christensen nu bor. (nr. 8)

I den ejendom, hvor Peder Gjørret har boet, boede *Niels Skov*.(?) Hans jord gik helt ned til åen.

Senere blev den ejendom skilt fra som *Anders Bjerg*, der var gift med Niels Skovs datter - Anne Bjerg – fik og som Niels Bjerg senere ejede.

I 1888 blev **mejeriet** bygget på den trekantede grund, som ved banens gennemførelse var blevet skilt fra **Brunbakkegården** (Mon ikke det er Højgård!). Den gik helt op til der, hvor der nu er mejeriudsalg(?). Vejen, der gik ud og ind, gjorde skel.

I 1888 blev vejen (Bredgade) rettet ud og indkastet som kirkevej.

Da banen blev bygget, begyndte byens opsving.

Så flytter *Christian Nedergaard* ned fra **Brunbakkegården** (Højgård) og bygger gården, hvor nu Børge Nedergaard bor (*Jernbanevej I*).

Samtidig fik *Peder Pedersen* bevilling til kroen. Den Gamle Hestlund Kro var blevet nedlagt, fordi ejeren var gået fallit. Bevillingen var udstedt sådan, at kroen skulle ligge nord for banen. Men Chr. Nedergaard nægtede at sælge en byggegrund til ham. Så tog han (Peder Pedersen) to pålidelige mænd, Johannes Elling i Ikast og Niels Bundgaard i Julianehede, med sig derom og forsøgte at købe byggegrund, men han (Chr. Nedergaard) nægter det. Da det blev forelagt herredsfogeden, fik han tilladelse til at bygge kroen syd for banen. Johannes Elling byggede **kroen** og overdrog skødet til Peder Pedersen.

Bredgade.

Billedet er taget mod

nord fra

"Long John."

Billedet er fra før 1906, men sandsynligvis nogle år før.

Herefter følger et forsøg på at fortælle hvem der boede i husene omkring år 1900.

Til venstre: Først ses elmetræet ved den senere Ernas Broderiforretning og skomagerforretning. Dernæst kommer Brugsforretningen (Super Best), ligesom hotellets 4 skorsten kan ses. Bagerst lige over banen skimtes ledvogterhuset, hvor stationsforvalter Kajsen boede. Til højre i billedet ses: mejeriet,?, Anders Bjerg, Bjergager og Bager Müller.

Da kroen var bygget skred byggeriet rask frem. Så stiller *P Risk fra Kjeldhus* et bageri an – 1891 - i et halvtag, der hvor bager Müller nu bor (Nr. 1).

Der var **butik** der hvor Anders Bjerg senere boede. (Nr. 5, Solveigs butik)

Så byggede *Christian Nedergaard* huset, hvor Jens Mikkelsen bor.).

I 1894 byggede *Bager Müller* en ny ejendom. (Nr. 1, Nuværende bager)

Laust Post og *bager Müller* købte i forening *Trekanten* op bag mejeriet. Helt op til mejeriudsalget. Og så begyndte de at bygge. *Laust Post* byggede **et hus** (Toften 1) ud mod gården, hvor *Bjergager* bor et baghus bag ved. Der fik *Trosborg* slagteri.

I 1901 blev **brugsforeningen** oprettet. Den blev senere lukket og dens ejendom (Nr.14, Super Best) overtaget af *købmand Henriksen*.

Så blev der oprettet **manufakturhandel**, hvor *slagter Willumsen* boede (Ved siden af det gamle missionshus). Den blev senere overtaget af *missionær Anders Nielsen* og *Knud Larsen* flyttede hen hvor Jens Christensen har forretning nu (1947). Knud Larsen rejste senere til Amerika.

Dernæst blev der bygget, hvor barberen bor. (Nr. 19, Tidl. urmagerforretningen).

Så byggede mejerist Christensen sin Dampmølle.

Der hvor barber Mikkelsen boede byggede *Laust Post* et hus til sin svigersøn, *Skrædder Jensen*. (Nr. 31- Bundgaards forretning)

Huset hvor *Dueholm* bor (bag mejerisalen) byggede *Laust Post* til den kørende post til Munklinde.”

Således Anders Bodholts beretning fra 1947.

Anders Bodholt var landmand og ejede gården Arslevgård øst for Bording. Senere blev han savværksejer i Bodholt (solgte senere til Frandsen). Sine sidste år levede han i et lille hus han selv byggede på Drosselvej).

Bredgade .Billedet er taget mod nord fra ca. overfor det nuværende missionshus.

Alle de nære bygninger i billedet er alle forhenværende og kan kun huskes.

Missionshuset fra 1902, huset med de 3 kviste beboedes af slagter Willumsen, senere manufakturhandler ved missionær Anders Nielsen. Ved siden af var der senere cykelhandel. De to bygninger på hjørnet af Borgergade er også væk i dag.